

Acord per a una campanya electoral lliure de discursos racistes i estigmatitzadors de les persones migrades

Barcelona, 13 d'abril de 2023

La política ha de basar-se en els valors democràtics i en una ètica compartida, i té l'objectiu de transformar la societat, gestionar la vida pública i contribuir activament a construir una societat cohesionada i en igualtat de drets.

La democràcia no és un estat assolit de manera definitiva; preservar-ne la qualitat i evitar-ne l'afebliment requereix un treball constant i una vigilància en la garantia dels drets de ciutadania. Aquests drets bàsics comporten, entre d'altres, la participació i el dret a disposar d'informació veraç i oportuna per prendre decisions fonamentades.

Les precaucions per salvaguardar la democràcia són sempre necessàries, però el context polític actual ens convoca a reforçar-les davant l'avanç de dinàmiques intencionadament destructives. És per aquest motiu que es fa més necessari que mai blindar els espais de debat polític rigorós, el qual permeti una reflexió tranquil·la i respecti els drets fonamentals.

La situació de les persones estrangeres residents que no poden exercir plenament la ciutadania constitueix una barrera afegida i que augmenta la vulnerabilitat davant els discursos d'odi, la desinformació i la demagògia.

La utilització de proclames i relats xenòfobs i racistes contribueix a crear un clima de soroll, agressivitat, sensacionalisme, falsedats i desinformació que deriva en la pèrdua de confiança en la política i en les institucions democràtiques, cosa que aplanava el camí al pensament únic i la dominació autoritària.

Som conscients que el discurs polític no és mai neutre, que té efectes sobre la realitat i que pot ser part del problema o pot contribuir a trobar solucions.

Per això, els partits polítics i les organitzacions socials i de professionals sotasignats d'aquest document ens refermem en els principis següents:

— La defensa dels valors democràtics de foment de la convivència i de respecte a la diversitat.

— La funció pedagògica de la política. La política ha de contribuir a la comprensió de les transformacions viscudes: tant de les causes d'aquests canvis com dels avantatges que han tingut per a la nostra societat, alhora que encara la solució als reptes que ens interpel·len de manera col·lectiva. Aquesta funció pedagògica s'ha de dirigir tant a les persones que han arribat recentment

a Catalunya com a les que ja hi eren, perquè la societat catalana és diversa, més enllà de les migracions.

— La responsabilitat sobre els efectes del discurs polític. Hi ha una relació causa/efecte en els missatges que s'emeten, incloent-hi els missatges sobre les migracions, la diversitat de creences i les formes de vida. En un àmbit en què les percepcions són tan importants com els fets, els discursos poden fer més grans les problemàtiques o ser part de la seva solució. Cal, per tant, assumir-ne la responsabilitat i ser conscients d'aquesta relació.

— Un discurs per construir una societat cohesionada. El discurs polític influeix en la construcció de l'imaginari social. Volem ser una societat diversa en què les diferències no es tradueixin en desigualtats. És essencial, doncs, adreçar a la ciutadania un discurs responsable i rigorós sobre les migracions i la pluralitat de la societat catalana, posant l'accent en allò que compartim com a societat i assumint el deure al respecte a la pluralitat en el marc universal dels drets humans.

I, específicament, ratifiquem els compromisos següents:

1. Contribuir a protegir la qualitat democràtica davant l'increment dels discursos racistes i excloents, i enfortir el debat públic com a eina per abordar conflictes i per prendre decisions a partir de l'anàlisi d'informació i els arguments rigorosos.
2. Fer un pas endavant i evitar els discursos que inciten a l'odi, que incitin a passar del racisme latent a actes de racisme, aportant dades i bones pràctiques per contrarestar arguments racistes.
3. Fer conèixer els beneficis que les migracions i la diversitat cultural i lingüística han tingut i seguiran tenint per al nostre país, i explicar-ne les causes estructurals. Reforçar el discurs sobre el fet migratori com a realitat estructural i no com a amenaça o problema social; facilitar el respecte entre tota la població, posant l'accent en allò que compartim, amb independència dels orígens, i posar exemples de resiliència i empoderament, així com de l'aportació de les persones migrades i racialitzades al conjunt de la població.
4. Adreçar el mateix discurs sobre les migracions, la diversitat lingüística, cultural, religiosa i l'etnicitat a tots els públics i en tots els contextos. Evitar els discursos que incitin al racisme o que siguin oportunistes per a un entorn social concret.

5. Incidir en la valoració de les persones per les seves característiques individuals, i no atribuir-los comportaments associats als col·lectius amb què són o poden ser identificats per origen, creences o etnicitat. Tampoc a la inversa: no atribuir als col·lectius comportaments individuals.
6. Garantir i vetllar per la necessitat d'emetre missatges respectuosos amb els drets dels infants que no estigmatitzin aquells que es troben en una situació de tutela per part de l'Administració.
7. Basar missatges, visions i opinions sobre les migracions i sobre les persones racialitzades en dades disponibles i contrastables i no en percepcions subjectives ni en dades tretes de context. Garantir el dret a la informació veraç i la transparència de les fonts i interpretar de manera responsable les estadístiques vinculades a les persones migrades i racialitzades.
8. Denunciar els problemes de convivència que hagin estat provocats per reaccions d'ideologia racista i xenòfoba i cercar un diàleg constructiu a la societat quan hi hagi problemes de convivència, sense contribuir a incrementar-los. Contextualitzar els temes analitzats, les problemàtiques abordades i les solucions que proposi la societat i els experts en el marc competencial corresponent, garantint la llibertat d'expressió i informació.
9. Garantir el dret de representació de les persones migrants i racialitzades en tots els espais de discussió i debat en què es confrontin idees sobre el model de societat que volem.
10. Vetllar pel compliment dels punts anteriors i, si escau, denunciar males praxis quan s'incompleixin. Lluitar contra les fake news i desmuntar els missatges basats en mentides, dades no contrastades i afirmacions sense fonaments que sense fonaments, responsabilitzin la població migrada i/o racialitzada del malestar social.